

1. УВОД

Социологија образовања данас представља иновацију у наставним плановима у свим високошколским установама које припремају наставнике, васпитаче, учитеље и професоре. Студенти, будући наставници, током припремања за наставнички позив треба да стекну знања о социјалном супстрату властите струке. Да би се постигло неопходно је да се у програму предмета социологије образовања нађе и програмски део који одређује наставнике као друштвену групу. Анализа програма социологија образовања са већег броја факултета показује да у њима значајно место има део који је посвећен наставницима као професионалној друштвеној групи. То је програмска целина која садржи више програмских тема, а то су:

подела рада и формирање наставничке професије као дела интелигенције
друштвено-економски положај образовања и друштвени положај наставника

друштвена улога наставника

друштвени углед наставника

наставници у процесу образовања и васпитања

социолошка истраживања наставника као социо-професионалне групе

2. ЕЛЕМЕНТИ ПРОФЕСИЈЕ НАСТАВНИКА

Сви социолози су сагласни да постоје 5 елемената који конструишу свако занимање које може понети назив „професије“. Примењени на наставничку професију, то су следећи елементи:

систематизована теорија: основа за професионално деловање наставника

постојање стручног ауторитета наставника: степен монопола на стручну експертизу

институционално осигурање: заштита статуса професије наставника

етички кодекс и стручно удружење наставника

специфична субкултура: посебни животни циљ, односно стил живота наставника

2.1. СИСТЕМАТИЗОВАНА ТЕОРИЈА

Наставничка професија своје теоријско утемељење налази у педагошкој, социолошкој, психолошкој и деонтолошкој науци. Интеграције знање о професији наставника до којих се долази у наведеним наукама одвија се у дидактици, али и све више у деонтологији. Педагошка теорија је допринела и омогућила професионализацију васпитања и образовања и настанак наставничке професије. У мери у којој она оспоравана, оспоравана је и наставничка професија. Како и данас постоје и теоријске дебате у наукама о васпитању и образовању, тако се она преносе и на наставничку професију, што се појављује као један од разлога заговарању идеје о наставницима као полупрофесији.

2.2. ПОСТОЈАЊЕ СТРУЧНОГ АУТОРИТЕТА НАСТАВНИКА

Ауторитет једне професије заснива се на методолошки примењеној теорији у решавању било ког практичног проблема. Таква ауторитативна радња назива се експертиза. Професија има монопол на експертизу. Код наставника постоји монопол на знање. Свако онемогућавање монопола на експертизу значи депрофесионализацију, а тога у неким сегментима наставничке професије има.

2.3. ИНСТИТУЦИОНАЛНО ОСИГУРАЊЕ

За одређивање степена професионализације институционално осигурање статуса професије, па и професије наставник, има одлучујућу улогу. То зато што овај елемент професионалности наставника омогућава примену првог и другог елемента професионалности наставника:

систематизовану теорију

постојање стручног ауторитета наставника.

Професија по правилу осигурава ограничен приступ у занимање, што се код наставника осигурава специфичним пријемним испитом на студије. Ипак, све је то мало имајући у виду да наставничка професија, по свом елементу професионалности, треба и да врши надзор над обуком наставника,

контролише квалификације, ограничава број својих чланова који треба да на задовољавајући начин
обава васпитно-образовну делатност.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com